

Persoonlijke financiële planning? Geen onderwerp dat bij de gemiddelde ondernemer de eerste prioriteit heeft. Hij of zij schat de risico's vaak te optimistisch in, net als het pensioen. "Als je te laat begint, bouw je niet alleen minder op, maar mis je ook het rendement op rendement."

TEKST: HANS PIETERS ILLUSTRATIE: MARC KOLLE

Wat hebt u nodig aan het einde van de rit?

WAAR ZITTEN DE BLINDE VLEKKEN VAN DE ONDERNEMER?

Pluk de dag, zo luidt het levensmotto van veel ondernemers, stelt Berno Sauer van Gibo Groep Accountants en Adviseurs. Het optimisme verbloemt de gevaren en problemen. Een verkeerd beeld van de risico's, onvoldoende risicospreiding en te laat aan de pensioenopbouw beginnen, zijn drie voorbeelden die hij noemt. "Als je te laat begint, bouw je niet alleen minder op, maar mis je ook het rendement op rendement."

DRAAIT HET ALLEEN OM GELD?

"Het gaat om de regie over je leven, zowel privé als zakelijk", vat Madeleine Teeuwen van Fine Tuning Personal Finance BV het belang van persoonlijke financiële planning samen. De juridische kant, met name erfrecht en huwelijksvermogensrecht, heeft niet de eerste aandacht van de ondernemer, is haar ervaring. Als voorbeeld noemt ze het periodieke verrekenbeding in de huwelijksvoorwaarden en de aanbiedings-

plicht en de waardering van aandelen in de aandeelhoudersovereenkomst.

WAT ZIJN DE VERBORGEN RISICO'S?

De financiële kant wordt meestal wel gelijk met de jaarcijfers doorgenomen, is de ervaring van Teeuwen. "Minstens zo belangrijk is de vraag of de onderneming goed is afgeschermd." Ze noemt het periodieke verrekenbeding: "Wordt dat onvoldoende uitgevoerd, dan kan de rechter bij een echtscheiding zeggen 'Jullie hebben geleefd als in gemeenschap'." Onnodig in haar ogen, want het onderlinge verrekenen is een simpele handeling. "Een kwestie van een A4'tje en geld naar elkaar overmaken of omzetten in een vordering."

EEN ANDERE TIP?

Het zogenoemde levenstestament. Dat is een nieuw, juridisch document met een vergelijkbare status als het traditionele testament. Alleen richt de inhoud zich op het leven. Op de periode dat u zelf niet meer de regie over uw leven kunt voeren en u niet meer over uw zaken kunt beslissen. Teeuwen: "Het is met name bedoeld voor calamiteiten, zoals wanneer een ondernemer door een ongeluk of ziekte de leiding (tij-

delijk) moet overdragen. Maar ook wensen met betrekking tot medische zorg kan hij erin vastleggen."

HOE ZIT HET MET DE PENSIOENVOORZIENING?

Het pensioen bestaat uit drie pijlers: de aow, het werknemerspensioen en de eigen, fiscaal gefaciliteerde pensioenvoorziening. In de praktijk van de ondernemer valt de tweede pijler daar tussenuit. Sauer: "De wetgever biedt verschillende fiscale voorzieningen, buiten én binnen de onderneming. Daarbovenop komt de vierde pijler: de eigen vermogensopbouw. Dat is ook een stukje oudedagsvoorziening. Dat kan ook een tweede huis in Spanje zijn."

EN PENSIOEN IN EIGEN BEHEER EN DE FOR?

Met pensioen in eigen beheer creëert u een fiscale aftrekpost voor de bv. Het pensioen moet via de privé-holding worden opgebouwd, adviseert Sauer. "Het grote voordeel is dat het geen liquiditeitskosten kost. Je hoeft geen geld bij de verzekeraar af te storten. Het nadeel is dat het pensioen in de risicosfeer van de bv zit."

Voor de ib-ondernemer is er de for. "Nog steeds zie je dat ondernemers denken dat ze iets opbouwen", constateert Sauer. "Het is puur een boekhoudkundige truc met een fiscale claim. Het kan zelfs nadelig zijn om toe te

voegen. Vroeg of laat moet je betalen. Daar houden veel ondernemers onvoldoende rekening mee", stelt hij. Teeuwen omschrijft beide regelingen als 'papieren' reserveringen. "Het is belangrijk dat de middelen er uiteindelijk ook zijn."

HOE BEPAAL JE JE PENSIOENDOEL?

Dé vraag die u uzelf dient te stellen luidt: "Wat heb ik aan het einde van de rit nodig?" Sauer: "Ik maak altijd een grafiekje voor mijn klanten: wat wil je besteden, wat heb je te besteden? Dat brengt de situatie helder in beeld." Teeuwen vult aan: "De eerste jaren na het pensioen heb je tijd voor leuke dingen en geef je veel geld uit; reden waarom wij in onze financiële planning altijd rekening houden met specifieke wensen en doelen, óók na pensionering." Bij het omzetten van de lijfrente kunt u hierop inspelen. Sauer: "Je kunt variatie aanbrengen in de uitkeringsfase, waardoor u de eerste jaren extra geld hebt te besteden, of juist andersom."

HOE ZIT HET MET DE RISICOSPREIDING?

"Risico en rendement zijn inherent aan elkaar", stelt Teeuwen. "Naarmate de pensioendatum nadert, wordt de beleggingshorizon korter en dien je het risico te verminderen. Als

je het geld echt nodig hebt, moet je een lager risicoprofiel nemen." Sauer zet de alternatieven tegen elkaar af: van lijfrenteverzekeringen zijn de kosten vaak hoog; banksparen houdt de kosten laag, maar de rendementen zijn ook laag; en box 3 biedt de vrijheid om zelf te kiezen waaraan u het geld besteedt, al is het vermogen vanaf bijna € 45.000,- met 1,2% belast.

WAARMEE MOET U VERDER REKENING HOUDEN?

De aow ligt onder vuur. Sauer: "Met ingang van 2015 krijg je na je 65ste met een jonge partner nog maar de helft van wat je nu krijgt." Teeuwen wijst op het bruto/nettorisico rond hypotheek, nu de aftrek is beperkt tot dertig jaar. "Zorg ervoor dat de hypotheek na dertig jaar voor een groot deel of helemaal is afgelost." Dit speelt met name bij aflossingsvrije hypotheek. Zij adviseert dan ook een spaarrekening eigen woning, waarbij u in box 1 onbelast spaargeld voor de aflossing opbouwt.

EN DE ONDERNEMING ALS PENSIOENVOORZIENING?

"Vaak is sprake van verborgen fiscale claims, omdat de werkelijke, economische waarde afwijkt van het bedrag op de balans", waarschuwen beide. Zij adviseren tijdig te starten met de voorbereidingen. "De

markt is moeilijk. Er is meer aanbod dan vraag. Als je te weinig cashflow hebt, zijn er niet zoveel kopers, laat staan dat de bank met financiering klaarstaat."

WAAR MAG U, TOT SLOT, DE OGEN NIET VOOR SLUITEN?

Sauer ziet veel misgaan met het nabestaandenpensioen in eigen beheer. "Als de ondernemer iets overkomt, is er vaak onvoldoende geld voor een fatsoenlijke uitkering." Hij adviseert ondernemers het nabestaandenpensioen extern onder te brengen. Teeuwen onderschrijft dit. Ook ziet zij veel fout gaan bij de afwikkeling van de nalatenschap doordat de nabestaanden onder tijdsdruk beslissingen moeten nemen. "Zorg dat je nabestaanden voldoende tijd hebben om zaken goed te regelen, door het bij leven goed te regelen." #